

Цивільним кодексом України, а саме статтею 1270 встановлено шестимісячний строк для прийняття спадщини, який починається з часу відкриття спадщини.

Часом відкриття спадщини є день смерті особи або день, з якого вона оголошується померлою, відповідно до норм Цивільного процесуального кодексу України. Документом, що підтверджує час відкриття спадщини є свідоцтво органу реєстрації актів цивільного стану про смерть спадкодавця.

У разі пропуску строку для прийняття спадщини для спадкоємців передбачається цивільно-правова відповідальність, яка полягає у позбавленні їх права на прийняття спадщини. Так, ч. 1 ст. 1272 ЦК

передбачено, що якщо спадкоємець протягом строку, встановленого ст. 1270 ЦК, не подав заяву про прийняття спадщини, він вважається таким, що не прийняв її. Це положення за загальним правилом стосується як спадкування за законом, так і за заповітом.

Проте за письмовою згодою спадкоємців, які прийняли спадщину, спадкоємець, який пропустив строк для прийняття спадщини, може подати заяву про прийняття спадщини нотаріусу або в сільських населених пунктах - уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини. Але в разі існування заперечень проти допущення спадкоємця, що пропустив строк для прийняття спадщини, хоча б у одного спадкоємця, він вважається таким, що пропустив строк для прийняття спадщини через спірні (суб'єктивні) причини і змушений буде звертатися до суду.

За позовом спадкоємця, який пропустив строк для прийняття спадщини з поважної причини, суд може визначити йому додатковий строк, достатній для подання ним заяви про прийняття спадщини.

Відповідно до ст. 1272 ЦК позов про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини подається:

1) у разі відсутності письмової згоди всіх спадкоємців, які прийняли спадщину, на подання спадкоємцем, який пропустив шестимісячний строк, заяви про прийняття спадщини нотаріусу або в сільських населених пунктах - уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини;

2) у разі пропуску шестимісячного строку подання заяви про прийняття спадщини та відсутності інших спадкоємців, які прийняли спадщину та могли б дати письмову згоду на подання цієї заяви.

У законі не встановлено конкретного додаткового строку, який суд може визначити спадкоємцю для подання ним заяви про прийняття спадщини, але вважається, що він має бути достатнім.

Слід зазначити, що при вирішенні даної категорії справ, додатковий строк визначається у разі,

якщо суд визнає причини пропуску строку для прийняття спадщини поважними.

Згідно Листа Вищого Спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування», суди вважають поважними такі причини пропуску строку для прийняття спадщини, як тривала хвороба, перебування спадкоємця тривалий час за межами України, відбування покарання в місцях позбавлення волі, перебування на строковій військовій службі в Збройних Силах України тощо. При цьому, необхідно виходити з того, що поважними рахуватимуться причини, пов'язані з об'єктивними, непереборними, істотними труднощами для спадкоємця. Судом не можуть бути визнані поважними такі причини пропуску строку для подання заяви про прийняття спадщини як юридична необізнаність позивача щодо строку та порядку прийняття спадщини, необізнаність особи про наявність спадкового майна, похилий вік, непрацездатність, незнання про існування заповіту, встановлення судом факту, що має юридичне значення для прийняття спадщини (наприклад, встановлення факту проживання однією сім'єю), невизначеність між спадкоємцями хто

буде приймати спадщину, відсутність коштів для проїзду до місця відкриття спадщини, несприятливі погодні умови.

Належними відповідачами у спорах про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини є спадкоємці, які прийняли спадщину, або територіальні громади в особі органів місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини.

Судовий збір за подання позову до суду про визначення додаткового строку для прийняття спадщини сплачується, як за позов немайнового характеру в розмірі встановленому Законом України «Про судовий збір».

На підставі рішення суду про визначення додаткового строку для прийняття спадщини спадкоємець повинен у визначений судом строк подати нотаріусу або в сільських населених пунктах - уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування заяву про прийняття спадщини, після чого він буде вважатися таким, що прийняв спадщину.

Чортківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Порядок визначення додаткового строку для прийняття спадщини

*вул. Шевченка, 54, м. Чортків
Тернопільська область, 48500
тел. (03552) 2 09 50*